

الف: تاریخ ادبیات (۲ نمره)

(۱) چه کسی سردبیر روزنامه «مجلس» بود و در چه قالب شعری بیشتر از قالب های دیگر طبع آزمایی کرد؟ (۵)

(۲) هریک از ویژگی های شعری زیر مربوط به کدام شاعر دوره بیداری است؟

(الف) شعرهای او که به زبان ساده و طنزآمیز در راه مبارزه با استبداد و عشق به وطن بود. در روزنامه «نسیم شمال» به چاپ رسید. (۲۵/)

(ب) عرصه هنری وی تصنیف ها و ترانه های میهنی بود که در برانگیختن مردم و آزادی خواهی نقش بسیار موثر داشت. (۲۵/)

(ج) از پیشگامان نثر جدید فارسی است. شعر هم می سرود وی با روزنامه صور اسرافیل همکاری داشت و کتاب ارزشمند «لغت نامه»

از آثار اوست. (۲۵/)

(۳) بیت زیر سرآغاز سروده کدام شاعر است؟ (۲۵/)

من نگویم که مرا از قفس آزاد کنید / قسم برده به باغی و دلم شاد کنید

(۴) نام آثار در ستون «الف» به پدیدآورنده گان آثار در ستون «ب» وصل کنید (در ستون «ب» یک مورد اضافی است) (۵/)

«الف» «ب»

الف) قطعه «قلب مادر» / محمد باقر میرزا خسروی

ب) رمان «شمس و طغری» / میرزا حسن خان بدیع

ایرج میرزا

ب) سبک شناسی (۲ نمره)

(۵) دو مورد از شاخص ترین درون مایه های شعر بیداری را نام ببرید. (۵/)

(۶) کدام عبارات از لحاظ تاریخ ادبیات کاملاً درست اند؟ (۵/)

الف) در عصر مشروطه بنیادی ترین تفکر و درخواست مشروطه خواهان «آزادی» بود.

ب) شاعران سنت گرای عهد مشروطه اغلب به قالب مستزاد و مخمس گرایش داشتند.

ج) بسیاری از نثرهای داستانی دوره بیداری به موضوع تنفر از خرافات می پردازد.

د) جایگاه زنان در اجتماع مورد توجه شاعران عصر بیداری قرار گرفت.

۱) الف - ب   ۲) ج - د   ۳) الف - د   ۴) ب - ج

(۷) کدام یک از موارد زیر در مورد ویژگی های فکری شعر بیداری صحیح نیست؟ (۵/)

۱) مضامین و اندیشه های تازه وارد شعر شد.

۲) نگرش شاعران از جزئی نگری و عینیت گرایی به کلی نگری و ذهنیت گرایی تغییر یافت.

۳) مضامین سیاسی، اجتماعی و وطنی رونق یافت.

۴) مسائل اخلاقی و عارفانه سرایی در شعر کم رنگ تر شد.

(۸) کدام شاعران به دفاع از کارگران و ضعیفان پرداختند؟ (۵/)

۱) عارف قزوینی و میرزاده عشقی   ۲) میرزاده عشقی و ابوالقاسم لاهوتی

۳) فرخی یزدی و عارف قزوینی   ۴) ابوالقاسم لاهوتی و فرخی یزدی

ج: موسیقی شعر (۶ نمره)

(۹) نام دیگر وزنهای ناهمسان زیر را بنویسید. (۵/)

(۱) مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن

(۲) مفعول مفاعلن فعولن

(۱۰) وزن کدام بیت ناهمسان نیست؟ (ذکر شماره بیت کافی است) (۵/)

الف) امروز روز شادی و امسال سال گل نیکوست حال ما که نکو باد حال گل

ب) بامن بگو تا کیستی؟ مهری؟ بگو ماهی؟ بگو خوابی؟ خیالی؟ چیستی؟ اشکی؟ بگو آهی؟ بگو

(۱۱) وزن بیت زیر را به دو صورت بیان کنید. (۵/)

کشتی شکستگانیم، ای باد شرطه برخیز / باشد که باز بینیم، دیدار آشنا را

(۱۲) بیت زیر را تقطیع هجایی کنید و اختیار شاعری زبانی را مشخص کنید و نوع اختیار به کار رفته را بنویسید. (۱/۵)

نبینی باغبان چون گل بکار / چه مایه غم خورد تا گل برآید

(۱۳) تقطیع هجایی کلمات زیر را بنویسید (۵/)

الف) عامیانه

ب) پیاموز

(۱۴) نمونه های زیر به صورتی که بین دو هلال تقطیع شده اند اولاً در کدام هجا اختیار شاعری استفاده شده است ثانیاً نام

اختیار بکار رفته را بنویسید. (۱)

الف) آرزوی خوب

ب) دل پاک

(۱۵) بیت: «گفتم که به دانایی از قید تو بگریزم / لیکن بشد از دستم سر رشته ی دانایی» با کدام بیت دارای وزنی یکسان

است؟ (۵/)

(۱) گفتم ز قید هستی رو مست شو که رستی

(۲) زین دایره ی مینا خونین جگرم می ده

(۳) ترسم که صرفه ای نبرد روز باز خواست

(۴) طبعی به هم رسان که بسازی به عالمی

گفتا به می پرستی جستم ز خود رهایی

تا حل کنم این مشکل در ساغر مینایی

نان حلال شیخ ز آب حرام ما

با همّتی که از سر عالم توان گذشت

(۱۶) در کدام گزینه، اختیار شاعری « حذف همزه » به کار نرفته است؟ (۵/)

(۱) صفیر مرغ برآمد بط شراب کجاست

(۲) آن چه زر می شود از پرتو آن قلب سیاه

(۳) خواب آن نرگس فتّان تو بی چیزی نیست

(۴) شاهد آن نیست که مویی و میانی دارد

فغان فتاد به بلبل نقاب گل که کشید

کیمیایی است که در صحبت درویشان است

تاب آن زلف پریشان تو بی چیزی نیست

بنده ی طلعت آن باش که آنی است.

(۱۷) بیت « شاید اگر آفتاب و ماه نتابد / پیشی دو ابروی چون هلال محمد » در کدام وزن، سروده

شده است؟ (۵/)

(۱) مفعّلن فاعلاتّ فاعلاتّ فع

(۲) مفعّلن مفعّلن فاعلاتّ فع

(۳) مفعّلن فاعلاتّ مفعّلن فع

(۴) مفعّلن مفعّلن مفعّلن فعل

د: زیبایی شناسی (۶نمره)

۱۸) باتوجه به ابیات زیر به دو سوال زیر پاسخ دهید.

۱) حافظ از جور تو حاشا که بگرداند روی من از آن روز که در بند توام آزادام

۲) ای دیو سپید پای در بند ای گنبد گیتی ای دماوند

۳) به شهر عشق منم شهریار و چون حافظ منم که شهره شهرم به عشق ورزیدن

۴) به هر سوی اگر روی خود برده اید به سوی خدا روی آورده اید

(۱) در کدام دو بیت آرایه تضمین وجود دارد؟ (۵)

(۲) در کدام دو بیت آرایه تلمیح وجود دارد؟ (۵)

۱۹) در بیت زیر کلمه عطارده با کدام واژه مراعات نظیر دارد؟ (۵)

مرا اگر تو ندانی عطاردم داند که من کی ام ز سر کلک من چه کار آید

۲۰) کدام قست بیت زیر تلمیح دارد؟ (۵)

دوش وقت سحر از غصه نجاتم دادند و اندر آن ظلمت شب آب حیاتم دادند

۲۱) با توجه به ابیات زیر به سه سوال زیر پاسخ دهید.

۱) چیست این سقف بلند ساده بسیار نقش هیچ دانا زین معما در جهان آگاه نیست

۲) کسی با او نه و او با همه کسی نماند هیچ کس او ماند و بس

۳) دل و کشور جمع و معمور باد زملکت پراکندگی دور باد

۴) بارها از تو گفته ام ای حقیقی ترین مجاز، ای عشق

۵) گر ندیدی قبض و بسط عشق را گریه مینا نگر خندیدن ساغر ببین

۶) امروز به غم فزون ترم از دی و امسال به نقد کمتر از پارم

(۱) کدام دو بیت آرایه تضاد دارند؟ (۵)

(۲) کدام دو بیت آرایه تناقض دارند؟ (۵)

(۳) کدام دو بیت آرایه لف و نشر دارند؟ (۵)

۲۲) در کدام یک از بیت های زیر، آرایه ی «متناقض نما» دیده می شود؟ دلیل تشخیص خود را بنویسید. (۵)

الف) گوش ترحمی کو کز ما نظر نبوشد / دست غریق یعنی فریاد بی صداییم

ب) هر چه جز بار غمت بر دل مسکین من است / برود از دل من، وز دل من آن نرود

۲۳) در بیت: «با آن که جیب و جام من از مال و می تهی است / ما را فراغتی است که جمشید جم نداشت» (۵)

«لف اول» و «نشر دوم» را بیابید و بنویسید.

۲۴) در کدام بیت بیشترین آرایه های تضاد وجود دارد؟ (۵)

۱) شور فرهادم به پرسش سر به زیر افکنده بود ای لب شیرین جواب تلخ سربالا چرا

۲) قناعت می کنم با درد چون درمان نمی یابم تحمل می کنم با زخم چون مرهم نمی بینم

۳) شیرین ننماید به دهانش شکر وصل آن را که فلک زهر جدایی بچشاند

۴) گردون مرا زمحنت هستی رها نخواست مرگم رسیده بود ولیکن خدا نخواست

۲۵) کدام یک از ابیات زیر دارای هر دو آرایه تناقض و لف و نشر است؟ (۵/)

۱) گدای کوی تو از هشت خلد مستغنی است	اسیر عشق تو از هر دو عالم آزاد است
۲) دعایی گر نمی گویی به دشنامی عزیزم کن	که گر تلخ است شیرین است از آن لب هر چه فرمایی
۳) چو آینه است و ترازو، خموش و گویا یار	ز من رمیده که او خوی گفتگو دارد
۴) سحرگاه خط بر رخ همچو روزش	به هم بافته کفر و ایمان نماید

۲۶) ابیات زیر به ترتیب دارای چه نوع آرایه هایی هستند؟ (۵/)

- الف: گفته بودم چو بیایی غم دل با تو بگویم   چه بگویم که غم از دل برود چون تو بیایی
- ب: گر طبیعانه بیایی به سر بالینم   به دو عالم ندهم لذت بیماری را
- پ: صوفی مجلسی که دی جام و قدح می شکست   باز به یک جرعه می عاقل و فرزانه شد
- ت: بکن معامله ای وین دل شکسته بخر   که با شکستگی ارزد به صد هزار درست

- ۱) تضاد - متناقض نما - متناقض نما - تضاد و متناقض نما
- ۲) متناقض نما - متناقض نما - تضاد - تضاد
- ۳) متناقض نما - تضاد - متناقض نما - تضاد
- ۴) تضاد - تضاد - متناقض نما - تضاد و متناقض نما

ه: نقد و تحلیل نظم و نثر (۴ نمره)

۲۷) باتوجه به متن زیر به چهار سوال زیر پاسخ دهید.

ای مرغ سحر چو این شب تار   بگذشت ز سر سیاهکاری
وز نفعه ی روح بخش اسحار   رفت از سر خفتگان خماری
بگشود گره ز زلف زر تار   محبوبه نیلگون عماري
یزدان به کمال شد پدیدار   واهریمن زشت خو حصار ي
یاد آر ز شمع مرده یاد آر

- ۱) سراینده این شعر، آن را در رثای چه کسی سروده است؟ (۵/)
- ۲) مضمون این شعر بیانگر چه عصری است و مضمون آن چگونه است؟ (۵/)
- ۳) وزن شعر را بنویسید؟ (۵/)

۲۸) متن زیر را از کتاب «چرند و پرند» دهخدا از نظر ویژگی های زبانی دوره بیداری بررسی نمایید. (۱)

«باری، چه دردسر بدهم؟ آن قدر گفت و گفت و گفت تا ما را به این کار واداشت. حالا که می بینید آن روی کار بالاست، دست و پایش را گم کرده، تمام آن حرف ها یادش رفته، تا یک فراش قرمزپوش می بیند، دلش می تپد، تابه یک ژاندارم چشمش می افتد، رنگش می پرد، هی می گوید امان از همنشین بد.»

۲۹) در کدام بیت ، همه ی آرایه های کنایه ، جناس ، استعاره ، تشخیص و تشبیه به کار رفته است ؟ (۵/)

- ۱) چرخ مینا شکند شیشه ی عمر تو به سنگ
  - ۲) پیر خمار تو را خشت سر خم نکند
  - ۳) تو بدین لعل گهر بار که داری حیف است
  - ۴) چشم دارم ز لب لعل تو من ای ساقی
- گر ز مینا می گلرنگ به ساغر نکنی
تا گل قامتت از باده مخمر نکنی
که ثنای کف بخشنده ی داور نکنی
که براتم به لب چشمه ی کوثر نکنی

۳۰) مفهوم «وطن» در کدام گزینه مربوط به دوره ی بیداری است ؟ (۵/)

- ۱) حبّذا یثرب که تا یکدم کنم آنجا وطن
  - ۲) ای وطن پرور ایرانی اسلام پرست
  - ۳) دوست چون هرگز نیاید در وطن
  - ۴) بی چون تو هم زبانی من در وطن غریبم
- عمرها ترک اقامت در وطن کردن توان
همتی ز آنکه وطن رفت چو اسلام ز دست
عاشقان را بی وطن باید شدن
گر باید این غریبی گو در وطن نباشم

۳۱) وزن کدام بیت ناهمسان است ؟ (۵/)

- ۱) گفتم به نیرنگ و فسون پنهان کنم ریش درون
  - ۲) در نگاهش شکفته روح سحر
  - ۳) حق ز رخت کرده ظهور ای صنم
  - ۴) چه تدبیر سازم چه درمان کنم
- پنهان نمی ماند که خون برآستانم می رود
بر لبانش ترانه توحید
این چه ظهور است و چه نور ای صنم
که از غم بفرسود جان در تنم

